

Røyrvik kommune / Raarvihken tjjelte

Planprogram for kommuneplan 2022-2032 Samfunnsdel

Vedtatt av KST i sak 19/2022

06.04.2022

Innhold

1.	INNLEDNING	3
1.1	HVA ER ET PLANPROGRAM	3
1.1.1.	Kommuneplanens samfunnsdel.....	3
1.2	FORMÅL MED PLANARBEIDET	3
2.	PLANPROSESSEN	4
2.1	Organisering	4
2.2	Medvirkning	4
3.	RAMMER OG FØRINGER	5
3.1.	Kommunal planstrategi.....	5
3.2.	Andre lokal føringer /dokumenter	6
3.3.	Behov for utredninger/tema.....	6
4.	SAMFUNNSDELEN	7
5.	GJENNOMFØRINGSPLAN	8
6.	VEDLEGG HØRINGSUTTALELSER	9

1. INNLEDNING

Røyrvik kommunestyre vedtok 23.03.2021 i sak 17/2021 Kommunal planstrategi for Røyrvik kommune 2020-2023. Her er oppstart på en revidering av samfunnsdelen lagt til 2021.

Gjeldende samfunnsdel ble vedtatt av kommunestyret 28. februar i 2017 i sak 8/17. Planen gjaldt for perioden 2016-2028 og hadde som hovedmål å opprettholde og videreutvikle Røyrvik som ei selvstendig, levedyktig, trygg og attraktiv bygd for befolkning og næringsliv. Røyrvik skal være bygda vi er glad i og stolt av.

Planprogrammet lå til offentlig ettersyn i perioden 02.02 – 16.03.2022. Innspill ble sendt til Røyrvik kommune, 7898 Limingen eller postmottak@royrvik.kommune.no. Det kom inn x høringsuttalelser.

1.1 HVA ER ET PLANPROGRAM

For alle kommunale planer som kan påvirke samfunn og miljø skal det utarbeides et planprogram, dette gjelder blant annet kommuneplaner. Planprogrammet skal gjøre rede for formålet med planarbeidet, planprosessen og opplegg for medvirkning. Forslaget til planprogram skal sendes på høring og legges ut til offentlig ettersyn i minst seks uker. (Plan- og bygningsloven §§ 4-1 og 11-13)

1.1.1. Kommuneplanens samfunnsdel

Definisjon fra Plan- og bygningsloven § 11-2:

Kommuneplanens samfunnsdel skal ta stilling til langsiktige utfordringer, mål og strategier for kommunesamfunnet som helhet og kommunen som organisasjon. Den bør inneholde en beskrivelse og vurdering av alternative strategier for utviklingen i kommunen.

Kommuneplanens samfunnsdel skal være grunnlag for sektorenes planer og virksomhet i kommunen. Den skal gi retningslinjer for hvordan kommunens egne mål og strategier skal gjennomføres i kommunal virksomhet og ved medvirkning fra andre offentlige organer og private.

Kommunedelplaner for temaer eller virksomhetsområder skal ha en handlingsdel som angir hvordan planen skal følges opp de fire påfølgende år eller mer. Handlingsdelen skal revideres årlig.

1.2 FORMÅL MED PLANARBEIDET

Kommuneplanens samfunnsdel skal legge til rette for en ønsket utvikling i kommunen med utgangspunkt i Røyrvik sine fortrinn og muligheter (jf bakgrunn og problemstilling). Arbeidet skal oppdatere samfunnsdelen siden sist planen ble utarbeidet.

Kommuneplanens samfunnsdel skal hensynstas i alle delplaner/sectorplaner.

2. PLANPROSESSEN

2.1 Organisering

Kommunestyret

Kommunestyret skal fastsette planprogrammet og sluttbehandle kommuneplanens samfunnsdel. I tillegg vil de være en sentral premissgiver for planarbeidet og være et viktig fora for innspill og diskusjoner. Kommunestyret vil få alle saker knyttet til kommuneplanarbeidet til løpende behandling, debatt eller orientering.

Politikere i kommunestyret gir innspill gjennom grupper opprettet på ulike tema i planen.

Formannskap

Formannskapet legger forslag til kommuneplan ut til offentlig ettersyn. Formannskapet fungerer som planutvalg.

Ledergruppen

Ledergruppen vil fungere som administrativ styringsgruppe og har ansvaret for administrativ organisering, prosess og ressursbruk. Ledergruppen tar inn aktuelle ressurspersoner for organisasjonen ved behov i planarbeidet.

Administrativ gruppe lager mal for gruppene på hva som skal svares ut.

Temagrupper

Grupper som er satt sammen av politikere, administrasjon og frivillige organisasjoner eller enkeltpersoner. Hver gruppe har ansvar for et enkelt tema. Gruppene jobber ut fra en mal som til sist skal gi forslag til kommuneplanens samfunnsdel.

2.2 Medvirkning

Det vil være viktig med en åpen prosess og medvirkning fra innbyggere og samarbeidsinstanser. Muligheter for medvirkning beskrives nedenfor:

Offentlig ettersyn: Planprogram og forslag til kommuneplan vil bli sendt på høring og lagt ut til offentlig ettersyn.

Informasjon på nett: Kommuneplanarbeidet på nett vil bli prioritert og informasjon vil bli lagt ut på kommunen hjemmeside, www.royrvik.kommune.no.

Treff/møter med etablerte fora: Allerede etablerte fora i kommunen vil bli brukt for å få gode innspill. Dette være seg frivillig organisasjoner, grendelag, næringsforeninger, skole, (Nome kommune, distriktssenteret), barnehage (foreldremøter), etc.

Dialogmøter: Plan- og bygningsloven har bestemmelser om samrådspåkt med nabokommuner, fylkeskommunen og regional stat. Behovet for dialogmøter vil bli vurdert underveis i prosessen.

Temagrupper: Organisasjoner og enkeltpersoner kan være engasjert i temagrupper. Temagruppene foreslår tekst til samfunnsdelen.

Politisk prosess: Planprogram og kommunedelplan vil behandles politisk i Formannskap før det legges ut til offentlig ettersyn.

Barn og unges representant: Barn og unges representant i plansaker vil være sentral i prosessen.

Utvalg som viktig samarbeidspartnere: Eldre- og funksjonshemmedes råd og ungdomsråd vil være sentral i prosessen, og ha plass i temagrupper som kan påvirke deres hverdag og framtid.

3. RAMMER OG FØRINGER

Utarbeidelse av planprogram er hjemlet i plan- og bygningslovens § 4-1 og 11-13. Kommuneplanen er hjemlet i kapittel 11. Kommuneplanarbeidet skal bygge på de til enhver tid gjeldende føringer og rammer, og være oppdatert i forhold til nye lover, ny nasjonal og regional politikk, samt mer konkrete retningslinjer. Kommuneplanarbeidet må videre bygge på og forsterke egen igangsatt utvikling, lokale rammer og være oppdatert i forhold til nye større planer kommunen har vedtatt eller er i gang med.

I vedtatt planstrategi for Røyrvik kommune er de nasjonale føringene tatt inn. I tillegg er det lovverk, stortingsmeldinger og rikspolitiske retningslinjer som må tas hensyn til i arbeidet med kommuneplanens samfunnsdel.

Regionale føringer bygger på de nasjonale føringene og vil bli tatt med inn i arbeidet.

3.1. Kommunal planstrategi

Kommunal planstrategi vil være grunnlagsdokument for kommuneplanarbeidet. Planstrategi for Røyrvik kommune 2020-2023 ble vedtatt 23.03.2021.

I planstrategien er det særlig lagt vekt på områdene

1. Sikre god helse og fremme livskvalitet for alle, uansett alder

- Livskvalitet er å ha et arbeid å gå til

2. Bro mellom kulturer – Inkludering

- «Et mangfoldig og rikt kulturliv gir attraktive og gode lokalsamfunn. Vi ønsker at det offentlige skal være en aktiv medspiller innenfor idrett, kunst og kultur for å styrke lokale samholdet og dugnadsånden.
- Vi vil være en pådriver for styrke samholdet mellom de forskjellige kulturene i kommunen
- Vi vil opprettholde og videreutvikle kulturskoletilbudet

- Aktivt støtte lag og foreninger i bygda
- Vi ønsker å skape møteplasser der eldre og yngre innbyggere kan lære om tradisjoner, historie og bli kjent med hverandre»

3. Røyrvik kommune skal ikke være et område hvor det etableres vindturbiner

- Det skal vernes om naturen og beitenæringene
- Reiselivet vil tape på utbygging

Kommunestyret ønsker at flere temaplaner skal inn i de overordnede planene.

Hvilke planer som er vedtatt og skal tas inn i samfunnsdelen med arealstrategi:

- Energi- og klimaplan
- Boligpolitisk handlingsplan
- Plan for idrett og fysisk aktivitet
- Trafikksikkerhet

3.2.Andre lokal føringer /dokumenter

- Sørsamisk forvaltningskommune og tospråklig kommune
- Omstilling i Namsskogan og Røyrvik
- Røyrvik nasjonalparkkommune
- For Røyrvik sentrum vil Reguleringsplan for Røyrvik sentrum vedtatt i 2009 og Stedsutviklingsplan for Røyrvik sentrum vedtatt i 2021 være sentrale.
- Folkehelseanalyse
- Energi og klimaplan
- Kommunedelplan for idrett, friluftsliv og fysisk aktivitet
- Helhetlig ROS (Risiko og sårbarhetsanalyse for Røyrvik kommune)
- Plan for friluftslivets ferdselsårer (under utarbeidelse)

3.3.Behov for utredninger/tema

Hovedtema som planlegges utredet:

- Arealstrategi med boligpolitikk
- Næring
- Energi og klima
- Folkehelse herunder livskvalitet, livsmestring og fysisk og psykisk helse.

4. SAMFUNNSDELEN

"Ei levende fjellbygd" benyttes i dag av Røyrvik kommune som en visjon.

I forbindelse med kommuneplanarbeidet i 2016 ble det vedtatt et overordnet mål og flere hovedmål/strategier med flere delmål. Disse vil bli tatt opp til vurdering i arbeidet med kommuneplanens samfunnsdel.

Vurdering av FN's bærekraftsmål og hvordan Røyrvik kommune kan bli en bærekraftig kommune, flettes inn under hvert tema.

I arbeidet vil det bli tatt utgangspunkt tema fra planstrategien som flettes inn i vedtatte hovedtema:

- Arealstrategi
- Energi- og klimaplan
- Boligpolitisk handlingsplan
- Plan for idrett og fysisk aktivitet
- Trafikksikkerhet

Kommunestyret har vedtatt at alle spørsmål skal inn i følgende hovedtema:

- Arealstrategi med boligpolitikk
- Næring
- Energi og klima
- Folkehelse

Handlingsdelen vil være en konklusjon på hvordan målene i samfunnsdelen skal følges opp. Handlingsdelen skal gjenspeiles i budsjett- og økonomiplanen, og skal rulleres årlig i forbindelse med budsjettbehandlingen.

5. GJENNOMFØRINGSPLAN

Aktivitet	2022										
	J	F	M	A	M	J	J	A	S	O	N
Utarbeidelse av prosjektplan og utkast til planprogram											
Vedtak om oppstart og planprogram											
Høring planprogram											
Fastsetting planprogram											
Visjon og hovedstrategier											
Utarbeidelse av forslag av plan og gjennomføring av dialogmøter											
Folkemøte											
Vedta fokusområder											
Utarbeide endelig forslag											
Offentlig ettersyn											
1. gangs behandling politisk											
Sluttbehandling											

Gjennomføringsplanen er en tentativ, og endres behov.

6. VEDLEGG HØRINGSUTTALELSER

Statens vegvesen

RØYRVIK KOMMUNE
Kommunehuset

7898 LIMINGEN

Behandlende enhet:	Saksbehandler/telefon:	Vår referanse:	Deres referanse:	Vår dato:
Transport og samfunn	Wenche Quibodeaux / 45727774	22/22806-2	2022/50-5	10.02.2022

Statens vegvesens uttalelse til offentlig ettersyn – Planprogram for kommuneplanens samfunnsdel 2022–2032 – Røyrvik kommune

Vi viser til deres oversendelse datert 02.02.2022.

Statens vegvesen har ansvar for å påse at føringene i Nasjonal transportplan, statlige planretningslinjer for samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging, vegnormalene og andre nasjonale og regionale arealpolitiske føringer blir ivaretatt i planleggingen. Vi uttaler oss videre som forvalter av riksveg og som faglig sektormyndighet for vegtransport.

Statens vegvesen har følgende faglige råd til utarbeidelse av planforslag:

Nasjonale forventninger (19.03.21) og statlige planretningslinjer for samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging (SPR-BATP) gir begge føringer for hvordan kommunal planlegging skal bidra til et bærekraftig, klimavennlig og trygt samfunn for alle. De mål og strategier kommunen vedtar i samfunnsdelen for å oppfylle overordnede målsettinger, bør være konkrete nok til å vise sammenheng mellom nasjonalt og lokalt nivå.

Forventningene videreføres i stor grad gjennom 'Statlige planretningslinjer for samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging'. Disse sier bl.a. at planlegging av utbyggingsmønsteret og transportsystemet må samordnes for å oppnå effektive løsninger slik at transportbehovet kan reduseres, og at det legges til rette for klima- og miljøvennlige transportformer. I den sammenheng nevner vi 'Nasjonal sykkelstrategi' og 'Nasjonal gåstrategi' som bør være en del av grunnlaget for planarbeidet.

Postadresse
Statens vegvesen
Transport og samfunn
Postboks 1010 Nordre Ål
2605 LILLEHAMMER

Telefon: 22 07 30 00
firmapost@vegvesen.no
Org.nr: 971032081

Kontoradresse
Byavegen 48
7715 STEINKJER

Fakturaadresse
Statens vegvesen
Regnskap
Postboks 702
9815 Vadsø

Eksempelvis ligger det inne i nasjonal transportplan (NTP) for 2022–2033 et mål om å øke sykkelandelen til 8 prosent på landsbasis (20 prosent i byområder).

Med hensyn til konkrete mål lokalt bør man da diskutere:

- Hvilken strategi har kommunen for å økt bruk av miljøvennlige transportformer?
- Hvordan kan kommunen legge til rette for en infrastruktur som reduserer behovet for bruk av personbil?

Nullvisjonen er vedtatt av Stortinget, og trygge veg- og trafikkløsninger er både folkehelse- og trafikksikkerhetstiltak. Statens vegvesen ønsker derfor at kommunene skal styrke det lokale skade- og ulykkesforebyggende arbeidet, med særlig fokus på trafikksikkerhet for myke trafikanter. Samfunnsdelen kan derfor med fordel være tydelig på at målsettinger og strategier som legger premisser for senere arealbruk.

Vi vil i tillegg tipse om at det kan være lurt å nummerere mål og strategier slik at det er enklere å referere til de i høringer og saker i ettertid.

Til slutt vil vi påpeke at vi ikke kan se at folkehelseoversikten er ferdig og lagt ut på hjemmesiden til kommunen i henhold til lovverket. Dette er et viktig kunnskapsgrunnlag som er lovpålagt at kommunene skal bruke når de utarbeide sine overordnede planer.

Det vises her til § 6 andre ledd i lov om folkehelsearbeid:

«Kommunen skal i sitt arbeid med kommuneplaner etter plan og bygningslovens kapittel 11 fastsatte overordnede mål og strategier for folkehelsearbeidet som er egnet til å møte de utfordringer kommunen står overfor med utgangspunkt i oversikten etter §5 annet ledd.»

Vi forutsetter at denne ferdigstilles og gjøres tilgjengelig, senest innen høring av selve kommuneplanen. Det er uheldig at den ikke er ferdig før man gikk i gang med arbeidet på samfunnsplan, da det reduserer vår mulighet til å veilede kommunen på de spesifikke problemstillinger som måtte fremkomme av dette kunnskapsgrunnlaget, på et tidlig stadium i planarbeidet.

Statens vegvesen gjør også oppmerksom på at dette er veiledende uttalelse basert på de opplysninger som fremkommer av oppstartsvarselet. Vi vil komme tilbake med en endelig uttalelse når planen sendes på høring.

Utover dette har vi ikke merknader til varselet og ønsker lykke til med det videre arbeidet.

Med hilsen

Helge Stabursvik
Seksjonsleder

Wenche Anita Quibodeaux

Dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ingen håndskrevne signaturer.

Kopi

Statsforvalteren i Trøndelag, Postboks 2600, 7734 STEINKJER

TRØNDELAG FYLKESKOMMUNE, Fylkets hus Postboks 2560, 7735 STEINKJER

Røyrvik kommune
Kommunehuset
7898 LIMINGEN

Deres ref:
Vår ref: 2022/23405
Dato: 08.03.2022
Org.nr: 985 399 077

Statens tilsyn for planter, fisk, dyr og næringsmidler

UTTALELSE TIL PLANPROGRAM FOR KOMMUNEPLANENS SAMFUNNSDEL 2022-2032 RØYRVIK KOMMUNE

Vi viser til oversendt dokument i brev datert 2. februar 2022. Vi viser også til vårt innspill til planstrategi, datert 14. januar 2021.

Mattilsynet er statlig sektormyndighet for områdene planter, fisk, dyr, mat og drikkevann.

I innspillet til planstrategi har vi gitt veiledning og vurdering, og konkludert med at vi forventer at drikkevannshensynet blir ivaretatt i planarbeidet videre. Foruten kommuneplanens samfunnsdel og arealdel skulle også hovedplan for vann og avløp revideres.

I foreliggende forslag til planprogram er ikke dette temaet nevnt spesielt. Noen hovedtema skal utredes, som arealstrategi med boligpolitikk, næring og folkehelse. Samtidig skal FN's bærekraftsmål legges til grunn for hvert tema i kommunens utvalgte tema. Det er mulig at vannforsyning er deltema i disse valgte områdene.

Det kan derfor være vanskelig å komme med konkrete kommentarer eller krav som bør oppfylles i planprogrammet.

For drikkevann gjelder bl.a. følgende føringer og bestemmelser/lovverk:

Nasjonale mål for vann og helse ble vedtatt av regjeringen 22. mai 2014. Bedring av drikkevannskvalitet og levering er deler av en rekke målsetninger.

Drikkevannsforskriften. I forbindelse med utbedring og sikring av vannforsyningen er det vesentlig at planlagte utbedringer forankres i planene slik at de blir gjennomført som forventet.

Vannforskriften gjelder også, og det som berører drikkevann i denne er Mattilsynets ansvarsområde. Dette er også i varetatt gjennom drikkevannsforskriften. Vannforskriften berører også vårt saksområde akvakultur og fiskehelse.

Ellers vil vi henvise til temaveilederen: Drikkevannshensyn i kommunalt, regionalt og statlig planarbeid, utarbeidet av Mattilsynet, juni 2018.

Angående matjord

Her vil plantehelse og spredning av planteskadegjørere og floghavre i forbindelse med anleggsarbeid, og flytting av masser være momenter som berører Mattilsynets fagområde.

Helse hos akvatiske dyr

Det er store innsjøer og vassdrag i Røyrvik. Helse og mulig overføring av smitte er forhold det er viktig å være oppmerksomme på, med tanke på å forebygge og forhindre fare for spredning av smittsomme sykdommer på dyr, herunder akvatiske dyr.

Endringer i vassdrag, samt anleggsvirksomhet som berører vassdrag kan påvirke helse og smittesituasjonen, slik at dette er områder som Mattilsynet også må involveres i.

Sluttkommentar

Mattilsynet ser det som viktig at drikkevannshensynet ivaretas i planarbeidet videre. Dette vil gjelde for temaplan vann, samfunnsdel og arealdelen i kommuneplanen og i reguleringsplaner, jf arealformål og hensynssoner med bestemmelser, hvor vi vil bidra i høringsrunder.

Med hilsen

Torger Hundseth
seniorinspektør

*Dette dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten signatur.
Dokumenter som må ha signatur blir i tillegg sendt i papirversjon.*

Kopi til

STATSFORVALTEREN I TRØNDELAG

Postboks 2600

7734

STEINKJER

Raarviken Tjjelte/ Røyrvik kommune
Røyrvikveien 5
7898 LIMINGEN

Saksbehandler, innvalgstelefon

Elisabeth Varsi Stubbrud, 73 19 91 55

Uttalelse - planprogram for kommuneplanens samfunnsdel 2022 - 2032 - Røyrvik kommune

Statsforvalteren har som sektormyndighet mottatt melding om igangsatt arbeid med kommuneplanens samfunnsdel for Røyrvik kommune. Vi følger innspill til arbeidet:

Overordnede føringer

Kommuneplanens samfunnsdel er kommunens viktigste overordnede styringsdokument, og en av de få lovpålagte planoppgavene kommunen har. I denne skal kommunen ta utgangspunkt i utfordringene og mulighetene som er identifisert i arbeidet med kommunal planstrategi, sette langsiktige mål og lage strategier for kommunen som helhet og for kommunen som organisasjon. Budsjett og økonomiplan med handlingsdel, og all sektorplanlegging bør springe ut fra og forankres i samfunnsdelen. En treffsikker og handlingsrettet samfunnsdel bidrar til bedre og mer helhetlig planlegging for bærekraftig utvikling. Samtidig blir det et anvendbart verktøy for strategisk styring og styrker medvirkningen i politisk virke. Dette er hovedhensiktene med samfunnsdelen.

En bærekraftig økonomi er et viktig utgangspunkt for kommunens handlingsrom. Endringer i økonomiske rammer vil kunne tvinge frem prioriteringer, og disse er lettere håndterbare om planverket gir en tydelig retning for den videre samfunnsutviklingen. Diffuse mål gjør det vanskelig å knytte samfunnsplanen opp mot kommunens økonomiske rammer. Ved utarbeidelse av konkrete strategier og mål, vil det være lettere for kommunen å belyse hva de ulike strategivalgene betyr for mål- og resultatoppnåelse og det økonomiske handlingsrommet som kommunen har.

Landbruk

Statsforvalteren som landbruksmyndighet er opptatt av at kommuneplanens samfunnsdel gjenspeiler landbrukets posisjon i kommunen. Gjennom samfunnsdelen kan kommunen legge en god og langsiktig strategi for landbrukets utvikling i kommunen, og bidra til å ivareta landbrukets produksjonsressurser på sikt. I tillegg til å ta vare på arealressursene i landbruket, vil ivaretagelse av menneskelig innsatsfaktor være viktig. Landbruksproduksjon skjer der dyrka jord og produksjonsgrunnlaget ligger.

Det opplyses at FNs bærekraftsmål skal være en del av arbeidet med kommuneplanens samfunnsdel. I denne forbindelse nevner vi føringer i brev til kommunene fra Landbruksdepartementet og Kommunal- og moderniseringsdepartementet datert 8.1.2021, med tittelen «jordvern og FNs bærekraftsmål». Her oppfordres kommunene til å bruke sin kunnskap om lokale og regionale forhold til å prioritere og følge opp bærekraftmålene i arealplanleggingen. Av bærekraftmålene knyttet til landbruket nevnes bl.a. disse: utrydde sult, oppnå matsikkerhet, utvikle bærekraftige byer og lokalsamfunn samt arbeide for en verden uten landforringelse. I Norge er jordvern en viktig del av arbeidet med å nå disse målene. Det er viktig også av hensyn til lokal beredskap og matsikkerhet at den ikke-fornybare ressursen dyrka jord ivaretas.

Det er positivt at kommunen skal jobbe med en arealstrategi. Arealstrategien må bygge på et arealregnskap og en vurdering av fremtidig behov for utbyggingsareal til de ulike formålene. Vi legger til grunn at jordvern blir et viktig premiss i dette arbeidet.

Reindrift

Røyrvik kommune benyttes som beiteområdet for Tjæhkere sijte/ Østre Namdal reinbeitedistrikt. Vi viser til vår uttalelse til planstrategien datert 18.01.21.

Reindriften utgjør et viktig grunnlag for bevaring av samisk kultur og samfunnsliv, og skal omtales i kommuneplanens samfunnsdel i kommuner innenfor det samiske reinbeiteområde. Veileder om reindrift og PBL (M-0758 B, fra april 2021), sier følgende om kommuneplanens samfunnsdel og reindrift: *«Kommuner innenfor det samiske reinbeiteområdet skal behandle reindriften i kommuneplanens samfunnsdel. Hvor omfattende behandlingen vil være vil variere. Et minimum vil være å foreta de prioriteringer og legge de strategier som er nødvendige for å sikre arealgrunnlaget for reindriften i et langsiktig perspektiv.»*

Endringer i lov om *Sametinget og andre samiske rettsforhold (sameloven)* som trådte i kraft 1. juli 2021, slår fast at representanter for samiske interesser har rett til å bli konsultert i beslutninger eller tiltak som vil kunne påvirke samiske interesser direkte. Konsultasjonssplikten omfatter også kommunene, jf. § 4 –4 i sameloven. Denne endringen forsterker samisk reindrifts medvirkning og muligheter til å bidra i beslutninger som kommunen har myndighet over, herunder planer om arealdisponeringer. Også føringer i kommuneplanens samfunnsdel som vil påvirke reindriften, skal konsulteres med reindriften. Både veileder og webinar om konsultasjonssplikten ligger på regjeringens hjemmesider.

Vi forstår at to av hovedtemaene for samfunnsdelen er arealstrategi og næring. Vi mener reindriften vil ha en viktig rolle i begge disse. Arealstrategier kan bidra til å gi avklaringer og en helhetlig utvikling som sikrer reindrifts arealer. Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2019-2023, sier også at kommuner skal legge vekt på å bevare naturgrunnlaget for samisk kultur og næringsutvikling.

Klima og miljø

Klima- og miljøavdelingen mener en arealstrategi vil kunne være et godt virkemiddel i samfunnsplanen. Vi vil i den sammenheng vise til rapport: «Arealstrategi i småkommuner - Bro mellom kommuneplanens samfunnsdel og arealdel?» fra NORCE 2021. Videre vil vi anbefale at man leser denne rapporten sammen med den nye veilederen for kommuneplanens arealdel fra 2021 og den eldre veilederen for kommuneplanens samfunnsdel. I veilederen for kommuneplanens arealdel finner man informasjon om langsiktige arealstrategier for kommunene.

Helse og omsorg og Barn og unge

Planprogrammet må sees i sammenheng med planstrategien. To av hovedområdene i planstrategien er: 1. Sikre god helse og fremme livskvalitet for alle, uansett alder - Livskvalitet er å ha et arbeid å gå til, samt 2. Bro mellom kulturer – Inkludering.

Disse beskrivelsene gir rom for tema som er viktige for folkehelse og barn og unge, og dermed kan de gi retning for målene i samfunnsdelen. Vi vil oppfordre til at samfunnsdelen, inkludert arealstrategien, gis et konkret innhold. Slik vil de kunne gi tydelige føringer og samfunnsdelen kan da få god funksjon som styringsverktøy. Selv om samfunnsdelen skal favne alle de viktige områdene av betydning for samfunnsutviklingen, vil vi anbefale at det vises tydelig hvordan kommunen vil prioritere og i hvilken retning/hvilke retninger utviklingen ønskes.

Vi vil støtte grepet med å forenkle plansystemet ved at temaplaner legges inn i samfunnsdelen, og slik kan samfunnsplanleggingen bli mer helhetlig. Samtidig gir dette en risiko for at de enkelte temaområder ikke blir tilstrekkelig ivaretatt innenfor helheten. Spesielt vil vi trekke frem at kommunen bør vurdere om trafikksikkerhetsplanen skal opprettholdes som eget plandokument. Ved søknad om trafikksikkerhetsmidler, kan det tenkes at en egen trafikksikkerhetsplan er en fordel.

Det er bra at det skal utarbeides en arealstrategi. Den vil gi en kobling mellom samfunnsdel og arealdel, som er helt avgjørende for å kunne realisere strategiene i samfunnsdelen, og dermed oppnå ønsket samfunnsutvikling. Vedtak om arealbruk har direkte påvirkning på folkehelse, oppvekstvilkår, tilgjengelighet og kan også påvirke bærekraft i tjenestene. Arealstrategien bør særlig tydeliggjøre hvor kommuner ønsker utvikling av nye boliger, og hvordan vedtak om arealbruk skal støtte opp om stedsutviklingen.

Under føringer omtales «Folkehelseanalysen», men samtidig nevnes folkehelse som et tema med behov for utredning. Vi vil minne om at oversikten over helsetilstanden i befolkningen, samt over påvirkningsfaktorer for helse, skal ligge finnes som et kunnskapsgrunnlag for planleggingen. Det er en mangel hvis denne oversikten ikke finnes, og vi minner om at kommuneoverlegens medisinskfaglige vurderinger og innspill vil være nyttige og nødvendige i arbeidet med å fortolke tallgrunnlaget. Andre kilder til kunnskapsgrunnlag for tjenesteutvikling og folkehelsearbeid kan være tall som hentes fra kommunens egne tjenester, fra vedtak som fattes, fra FHI sine kommuneprofiler for oppvekst og folkehelse og i Trøndelag har HUNT en stadig økende database med statistikk. Nyttig statistikk ligger også på [Ressursportalen.no](https://ressursportalen.no), og på SSB/KOSTRA. Kunnskapen om den demografiske utviklingen må brukes aktivt ved sektorplanleggingen for helse og omsorg og barnehage og skole.

Eldrereformen «Leve hele livet» og Oppvekstreformen er to av de mest sentrale nasjonale føringene for kommunen. Kommunen må gjennom samfunnsdelen, på et overordnet nivå, vise hvordan den vil arbeide for å følge opp føringene.

Planprogrammet har et positivt fokus på bærekraftsmålene, men har i liten grad vist bredden i temaet bærekraft. For kommunen som tjenesteyter er det avgjørende viktig å sikre bærekraft økonomisk og for bemanning, spesielt innen helse- og omsorgstjenestene til de eldre. Viktige grep er organisering og struktur i tjenestene, forventningsavklaringer om tjenestetilbud og stedsutvikling i retning et mer aldersvennlig samfunn. Stedsutviklingen kan både gjøre det lettere for de eldre å greie seg selv, og gjøre kommunen attraktiv for nye ansatte.

Kvaliteten og kapasiteten i andre tjenester og på andre område, kan i årene fremover avhenge av at kommunen greier å begrense økningen i tjenestebehov hos de eldste. Det kan frigjøre ressurser til allmennlegetjeneste/ legevakt, helsestasjon/skolehelsetjeneste, svangerskapsomsorg, rus-/psykisk

helsearbeid, inkludert arbeidet med forebygging av selvmord, samt arbeidet med å forebygge, avdekke og avverge vold og overgrep i nære relasjoner, og også gi bedre mulighet for utvikling av skoler og barnehager.

Oppvekstreformen tydeliggjør at kommunens ansvar for barn og ungdom går lenger enn kun å handle om rollen som skole- og barnehageeier, samt som tjenesteyter til de mest utsatte. Reformen har også viktige bærekraftsdimensjoner, og skal legge til rette for at alle barn og unge, men spesielt de mest utsatte, får oppvekstvilkår som gir robusthet og evne til livsmestring. Dette kan oppnås gjennom samfunnsutvikling som legger til rette for møteplasser og mestring, og ved at tjenestene samhandler om å bistå de mest utsatte, før de får behov for tiltak fra barnevernet. Barnehager og skoler er hverdagsarenaen for barn og unge, og skal ikke bare gi dem kunnskap og evne til livsmestring, men er også viktige formidlere av behov hvis det er nødvendig med tilbud på tvers av tjenester. For å utjevne sosiale ulikheter i befolkningen har både barnehager og grunnskolen nøkkelroller. Frivilligheten gir også viktige bidrag til oppvekstvilkårene, og kommunen kan ved samhandling med lag og organisasjoner styrke det arbeidet som gjøres der. Dette er omtalt i planprogrammet.

Kommunens ansvar for skoler og barnehager må ha en forankring i samfunnsdelen. Vi minner om Fagfornyelsen og Forskrift om rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver. Ved siden av forankring i samfunnsdelen, må disse nasjonale føringene legges til grunn i handlingsdel og sektorplanleggingen.

Samfunnssikkerhet

Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2019-2023 påpeker at trygg samfunnsutvikling skal gjøres både gjennom beredskapsplanlegging etter sivilbeskyttelsesloven og i samfunns- og arealplanleggingen. Sivilbeskyttelsesloven og forskrift om kommunal beredskapsplikt sier at kommunen er forpliktet til å utarbeide en helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse som skal gi en oversikt over kommunen sine utfordringer knyttet til samfunnssikkerhet og beredskap, nå og i fremtiden. Iht. sivilbeskyttelsesloven § 14 skal kommunens helhetlige risiko- og sårbarhetsanalyse legges til grunn for kommunens arbeid med samfunnssikkerhet og beredskap, herunder ved utarbeiding av planer etter plan- og bygningsloven.

Kommunen skal videre jobbe helhetlig og systematisk med samfunnssikkerhet og beredskap, og på bakgrunn av helhetlig ROS-analyse utarbeide langsiktige mål, strategier, prioriteringer og plan for oppfølging av samfunnssikkerhets- og beredskapsarbeidet, jfr. krav i forskrift om kommunal beredskapsplikt § 3. Kommuneplanens overordnede planer er derfor en viktig arena for å løfte opp både utfordringer innenfor samfunnssikkerhet og beredskap, samt peke på hvordan kommunen skal håndtere disse.

Statsforvalteren forventer at kommunens helhetlige ROS-analyse inngår i kunnskapsgrunnlaget i utarbeidelsen av kommuneplanens samfunnsdel. Planen bør videre si noe konkret om kommunens utfordringer knyttet til samfunnssikkerhet og beredskap. Dette bør omtales i planen med en kort beskrivelse av de utfordringer kommunen står overfor og hvordan de eventuelt vil påvirke kommunens sine satsingsområder og prioriteringer.

Iht. statlige planretningslinjer for klima- og energiplanlegging og klimatilpasning skal kommuneplanens samfunnsdel inkludere en overordnet vurdering av om klimaendringer vil påvirke langsiktige utfordringer, mål og strategier. I kommuneplanens samfunns- og handlingsdel, samt andre relevante planer, bør kommunen basert på lokale forhold, videre vurdere hvordan endringer i

klima kan påvirke blant annet samfunnssikkerhet og kritisk infrastruktur og hvordan dette skal følges opp.

Med hilsen

Tor Sæther (e.f.)
seniorrådgiver
Kommunal- og justisavdelingen

Elisabeth Varsi Stubbrud
seniorrådgiver
Kommunal- og justisavdelingen

Dokumentet er elektronisk godkjent

Saksbehandlere:

Klima og miljø: Thomas Aarskog – 74 16 80 75

Landbruk: Anna Dybwad Alstad – 74 16 84 35

Samfunnssikkerhet: Lars Petter Løkken – 74 16 81 76

Oppvekst og Velferd, Helse og omsorg: Frode Engtrø – 73 19 93 18

Reindrift: Elsemari Iversen – 74 13 80 55

Kopi til:

Trøndelag fylkeskommune Fylkets hus, Postboks 2560 7735 STEINKJER

Røyrvik kommune
Røyrvikveien 5
7898 LIMINGEN

AAMHTESE/SAK
22/486 - 2

MIJ VUESUEHT./VÅR REF.
22/6499

DIJ VUESIEHT./DERES REF.
2022/50-5

BIEJJIE/DATO
15.03.2022

Uttalelse til høring av planprogram for kommuneplanens samfunnsdel 2022 - 2032 for Røyrvik kommune

Vi viser til Deres brev av 2.2.2022.

Sametingets rolle i planlegging

Sametinget har ansvar for å påse at samiske interesser blir vurdert ut ifra et helhetlig perspektiv ved planlegging etter LOV-2008-06-27-71, Lov om planlegging og byggesaksbehandling (Plan- og bygningsloven). Et viktig hensyn som skal ivaretas i planlegging etter loven er å *sikre naturgrunnlaget for samisk kultur, næringsutvikling og samfunnsliv* (jf. § 3-1.) Denne bestemmelsen utfyller lovens formålsparagraf, og er derfor også av betydning ved tolkning av lovens øvrige bestemmelser.

Sametinget har ansvar for å veilede kommuner, Fylkeskommuner og andre i planleggingen etter Plan- og bygningsloven, når den berører saker av betydning for samisk kultur, næringsutøvelse og samfunnsliv. For å kunne ivareta sine lovpålagte oppgaver på en forutsigbar måte ovenfor planmyndighetene, har Sametinget utarbeidet en planveileder «Veileder for sikring av naturgrunnlaget for samisk kultur, næringsutøvelse og samfunnsliv ved planlegging etter plan og bygningsloven(plandelen)». Planveilederen konkretiserer hensyn som bør og må tas i planleggingen for å sikre naturgrunnlaget for samisk kultur, næringsutøvelse og samfunnsliv og som er relevant i forbindelse med kommunal planlegging. Planveilederen kan lastes ned fra Sametingets nettsider under følgende adresse: <https://sametinget.no/areal-klima-og-miljo/sametingets-planveileder/>

Medvirkning og plansaksbehandling

Samisk reindrift er til stede i kommunen. Sametinget anser at reindriften må involveres tidlig i arealsaker. Arealvernet for reindriften er avgjørende for fremtiden til den sørsamiske kulturen. Vi viser i den sammenheng til endringen i Sameloven kap. 4, som tredder i kraft 1. juli 2021. Vi viser her til at kommunen har konsultasjonsplikt overfor representanter for berørte samiske interesser (§ 4-4). For mer informasjon om konsultasjoner viser vi til Sameloven. Kommunal- og moderniseringsdepartementet har utarbeidet en veileder: «Veileder for kommuner og fylkeskommuner om konsultasjoner med samiske interesser». Sametinget har også noe informasjon om konsultasjoner i sin planveileder.

Sametinget anmoder kommunen om å få fram tradisjonell samisk kunnskap om bruk av områder gjennom planprosessen og å tillegge denne kunnskapen vekt på samme måte som den forskningsbaserte kunnskapen i det videre arbeidet.

Samiske kulturminner

Sametinget ber om at hensynet til samiske kulturminner vektlegges og konkretiseres i kommuneplanleggingen. Sametinget er ansvarlig kulturminnemyndighet for samiske kulturminner og kan bistå kommunen med en orientering om samiske kulturminner i kommunen hvis dette er ønskelig. Dette vil være særlig relevant ved rullering av kommuneplanens arealdel.

Alle samiske kulturminner fra før 1918 er automatisk freda ifølge LOV1978-06-09 nr 50: Lov om kulturminner (Kulturminneloven) § 4 annet ledd. Samiske kulturminner kan for eksempel være bygninger, hustufter, gammetufter, teltboplasser (synlig som et steinsatt ildsted), ulike typer anlegg brukt ved jakt, fangst, fiske, reindrift eller husdyrhold, graver og gravplasser, hellige fjell og offerplasser eller steder det knytter seg sagn eller tradisjoner til. Mange av disse er fortsatt ikke funnet og registrert av kulturminnevernet. Det må understrekes at dette ikke er en uttømmende oversikt, da den samiske kulturen er meget variert og mangfoldig.

Sørsamisk reindrift

Reindriften i de sørsamiske områdene er helt sentral for opprettholdelsen av den sørsamiske kulturen, og vi vil den sammenheng vil vi vise til Plan og bygningsloven § 3-1, punkt c, hvor det fastslås at planer utarbeidet i henhold til loven skal sikre naturgrunnlaget for samisk kultur, næringsutøvelse og samfunnsliv.

Heelsegh/Med hilsen

Sten Olav Heahtá
fágajodiheddji/fagleder

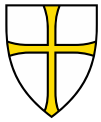
Pål Nilsen
seniorráđdeaddi/seniorrådgiver

*Tjaatsege lea elektrovneles jááhkesjamme j'ih seedtesávva vuelietjaalegaph/
Dette dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten signatur.*

Åejviedáastoje / Hovedmottaker:
Røyrvik kommune

Røyrvikveien 5

7898 LIMINGEN

RØYRVIK KOMMUNE
Røyrvikveien 5
7898 LIMINGEN

Vår dato: 16.03.2022   **Vår referanse:** 202210393-2   **Vår saksbehandler:**
Deres dato: **Deres referanse:** 2022/50-5   Sanna Elene Hanem Kavli

Fylkeskommunens uttalelse - Planprogram for kommuneplanens samfunnsdel 2022-2032 - Røyrvik kommune

Vi viser til utsendelse datert 02.02.2022, mottatt 10.02.2022. Planprogram for kommuneplanens samfunnsdel er sendt på høring og offentlig ettersyn.

Gjennom revidering av samfunnsdelen skal flere temaplaner inn i samfunnsdelen:

- Energi- og klimaplan
- Boligpolitisk handlingsplan
- Plan for idrett og fysisk aktivitet
- Trafikksikkerhet

Planen skal også inneholde en arealstrategi.

Planen skal hensyntas i alle delplaner/sectorplaner. Å ha en god kobling til øvrig planverk er viktig, spesielt til budsjett- og økonomiplanen.

Det er positivt at Røyrvik har som mål å bli en bærekraftig kommune, og at FN's bærekraftsmål skal flettes inn i hvert tema.

I planstrategien ble det lagt vekt på tre områder som er gjengitt i planprogrammet:

- Sikre god helse og fremme livskvalitet for alle, uansett alder
- Bro mellom kulturer – Inkludering
- Røyrvik kommune skal ikke være et område hvor det etableres vindturbiner

samtidig pekes det på fire hovedtema som planlegges utredet:

- Arealstrategi med boligpolitikk
- Næring
- Energi og klima
- Folkehelse herunder livskvalitet, livsmestring og fysisk og psykisk helse.

Her kunne det vært tydeliggjort hvordan temaene fra planstrategien skal følges opp, og hvordan de henger sammen med hovedtemaene som er valgt for samfunnsdelen.

Medvirkning

Det skal settes sammen temagrupper satt sammen av politikere, administrasjon og frivillige organisasjoner og enkeltpersoner. Hver gruppe har ansvaret for et enkelt tema.

Gruppene skal jobbe ut fra en mal som til sist skal gi forslag til kommuneplanens samfunnsdel.

For å sikre god nok medvirkning i planarbeidet, som samtidig ikke blir for omfattende i en liten kommune der mange har flere roller, kan det være hensiktsmessig å lage en liten plan for medvirkning; hvordan gjennomføre, hvem gjennomfører og hvordan bruke informasjonen videre som kommer fram gjennom medvirkningsprosessen(e). Av gjennomføringsplanen (side 8) framgår at det skal være folkemøte under/i etterkant av utarbeidelsen av planforslaget. Det kan være fornuftig å legge et folkemøte tidlig i planprosessen før mange av premissene legges.

Vi håper folkemøtet «*Gå mann av huse i Røyrvik*» ble et vellykket arrangement og at kommunen fikk skapt blæst rundt planarbeidet. Det virker som et godt grep å kombinere planarbeid med «*omstilling i Røyrvik*» og «*frivillig i Røyrvik*».

Det er også relevant i denne sammenhengen å minne om og ta hensyn til endringene i [Samelovens kapittel 4](#) og spesielt §4-4 om kommuners plikt til å konsultere representanter for berørte samiske interesser i saker om lokale forskrifter og andre beslutninger eller tiltak som vil kunne påvirke samiske interesser direkte. Dette gjelder spesielt arealstrategien.

Arealstrategi

Det er nok et godt grep å utarbeide en arealstrategi i samfunnsdelen. Fylkeskommunen er kjent med at revidering av arealdelen har vært utfordrende, og kommunen har ennå ikke fått vedtatt ny arealdel. Den gjeldende planen er fra 90-tallet, så å utarbeide arealstrategier i samfunnsdelen vil gjøre det lettere å peke ut kurs på kommunens arealpolitikk. Regional plan for arealbruk ble nylig vedtatt og vil være et nyttig verktøy for kommunen i arbeidet med arealstrategi.

Distriktskommune 3.0

Røyrvik deltar i prosjektet Distriktskommune 3.0, men dette er ikke nevnt i planprogrammet. Gjennom prosjektet skal kommunen teste ut ulike tiltak som skal bidra til å forenkle samfunnsplanlegging og planprosesser. Både selve prosjektet og de ulike tiltakene kommunen tester ut kunne med fordel vært nevnt.

Veg og trafikk og fylkeskommunen som vegeier

Vi mener det er riktig og viktig at Røyrvik kommune ønsker å ha trafiksikkerhet som et eget tema i kommuneplanens samfunnsdel.

Vi viser til at i Trøndelag har vi utarbeidet en vegstrategi som deler vegnettet inn i funksjonsklasser avhengig av hvilken funksjon de ulike vegene fyller. Inndelingen i funksjonsklasser er også et forsøk på å gi et bilde av hvilken betydning de ulike vegene har for å betjene Røyrviksamfunnet. Fylkesveg 773 Brekkvasselv-Røyrvik er rangert høgest (vegklasse C) i Røyrvik kommune. Hvilken vegklasse de ulike vegene er inndelt i vil også ha betydning for hvordan vi vurderer søknader om avkjørsler og bygging nært vegstrekningene. Vi har tidligere sendt ut et brev (20.02.21) til alle kommuner i Trøndelag som gir en grundigere informasjon om hvordan vi vurderer dette.

Vi er også kjent med at Røyrvik har ønsket å bedre trafiksikkerheten i Røyrvik sentrum gjennom enkelte tiltak. Vi bidrar gjerne med råd og innspill til hvordan arealplanlegging og utforming av veg/vegnære areal kan bidra til bedring av trafiksikkerheten. Vi ønsker

gjærne nærmere beskrivelser av hva dere mener er de største utfordringer i kommunen og eventuelle forslag for hvordan utfordringene best kan løses.

Folkehelse

Det er positivt at kommunen skal utrede nærmere tematikken *Folkehelse herunder livskvalitet, livsmestring og fysisk og psykisk helse* (side 6). Det står ikke noe om hvordan dette skal gjøres, men det vil alltid være nyttig å ha et solid kunnskapsgrunnlag om kommunen i bunnen allerede når planarbeidet starter, når alle aktører skal bli informert og før medvirkningsprosessene settes i gang.

Et innspill når det gjelder utarbeidelse av folkehelseoversikt kan være at en slik prosess også er mulig å gjøre gjennom interkommunalt samarbeid med nabokommuner. Høgskulen i Volda har kjørt et prosjekt om [Interkommunalt samarbeid om kommunal folkehelseoversikt](#) som det kan være verdt å se på. [Fylkeskommunens oversiktsdokument](#) kan også være en nyttig kunnskapskilde og inneholder en god del relevant statistikk også på kommunenivå.

Det er bra at mange viktige temaer som før sto for seg selv nå settes inn i samfunnsdelen – som folkehelse. Det vil da være viktig at handlingsdelen gjenspeiler folkehelseperspektivet innenfor alle inkluderte tema slik at det ikke bare blir under idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv.

Bro mellom kulturer – Inkludering

Røyrvik kommune er sørsamisk forvaltningskommune med et flerkulturelt samfunn. Overskrifta «Bro mellom kulturer – Inkludering» gir forventninger til arbeidet kommunen tenker å sette i gang. I [kulturstrategien for Trøndelag](#) er det et eget avsnitt om samisk språk og kultur som peker på behovet for samarbeid om og vitalisering av samisk språk, kultur og samfunnsliv. Ambisjonene til Røyrvik kommune om å styrke samholdet mellom forskjellige kulturer og å skape møteplasser, er i samsvar med kulturstrategien for Trøndelag.

Næring

Planprogrammet beskriver at flere gjennomgående tema skal flettes inn i planens vedtatte hovedtema. Det er et godt grep. En helhetlig tilnærming til næringsutvikling er noe fylkeskommunen støtter.

I forbindelse med at Røyrvik sammen med Namsskogan er omstillingskommuner, ble det utarbeidet en Omstillingsplan for perioden 2022-2026. Omstillingsplanen, bygger på et «Kunnskapsgrunnlag for en sårbarhetsvurdering» for Røyrvik kommune.

Omstillingsplanen er et viktig dokument i arbeid med utvikling og tilrettelegging for næringsvirksomhet. Dette bør innarbeides i samfunnsplanen for Røyrvik.

I forbindelse med arbeidet for en eventuell gjenåpning av gruvedriften tilknyttet forekomsten i Joma bør kommunen vurdere konsekvenser og behov. Dette omfatter bla. behov og tilrettelegging for rekruttering av arbeidskraft, attraktivitet og bosetting og behovet for infrastruktur.

NGU har gjennom Trøndelagsprogrammet i 2019-2022 foretatt en grundig kartlegging av geologien i fylket. Kommunen bør vurdere om det er resultater her som har betydning for mulig næringsvirksomhet.

Vi ønsker også å trekke frem og anbefale [Trøndelags regionale strategi for verdiskaping 2023-2025](#) som peker ut sentrale regionale retningsmål. Dette kan være et nyttig dokument i samfunnsplanarbeidet.

Kulturminner, kulturmiljø og kulturlandskap

Røyrvik kommune har nylig vedtatt en kulturminneplan som peker på kulturmiljøets betydning for samfunnsutviklingen. Målene og tiltakene i denne planen har en klar sammenheng med særlig to av områdene som planstrategien har fokus på: livskvalitet for alle og inkludering og kulturens betydning for samhold i et lokalsamfunn.

Kulturminneplanen har også mål og tiltak som angår næring og folkehelse, to av temaene som kommunestyret har vedtatt at samfunnsdelen skal handle om. Vi oppfordrer derfor kommunen til å se på sammenhengen mellom den nye kulturminneplanen og samfunnsdelen, særlig innenfor temaene folkehelse og næring.

Trøndelag fylkeskommune har nylig vedtatt ny [Regional plan for kulturmiljø i Trøndelag 2022 – 2030](#) med mål og retningslinjer innenfor flere tema, blant annet klima og opplevelsesnæringer. Dette kan være et relevant dokument.

Viktige overordna perspektiver i planen er at kulturarven angår alle, at alle skal ha mulighet til å delta i og oppleve sin kulturarv, at det derfor er viktig å ta vare på et mangfold av kulturmiljø, og at bevaring og bruk av kulturmiljø er bærekraftig og god miljøpolitikk.

Det offentlige bør samarbeide om gode rammevilkår for eiere, brukere og frivillige som vil ta vare på og bruke kulturminnene, og sørge for at et mangfold av kulturmiljø blir tatt vare på igjennom vedlikehold og skjøtsel, formidling og tilrettelegging, og ny bruk i næring.

Vannforvaltning

Rent og nok vann er grunnleggende for det biologiske livet i bekken, innsjøen og havet. Det legger grunnlaget for hvordan mennesket kan utnytte ressursen til matproduksjon, drikkevann, høsting, rekreasjonsverdi, energi mm. (Særlig FNs bærekraftsmål 6 og 12). Dersom grunnlaget for å ta i bruk ressursen er god nok vil behovet for bruk av ressurser og kostnader reduseres. Eksempelvis vil antallet rensetrinn på drikkevannet reduseres dersom vannforekomsten har god miljøtilstand.

Det er i denne sammenhengen vi snakker om god miljøtilstand i vassdrag, jf. vannforskriften og Regional vannforvaltningsplan (Særlig FNs bærekraftsmål 6 og 14 mm). God økologisk tilstand og god kjemisk tilstand er lik rent og nok vann. Det betyr at vassdraget er rent, uten forurensning, og har nok vann for at de biologiske prosessene kan foregå. I den sammenhengen blir hydromorfologi ofte glemt. Hydromorfologi legger grunnlaget for livet i elvene, eksempelvis er fisk avhengig av ulike habitatområder som varierer gjennom livssyklusen; gyte-, oppvekst-, nærings- og vinterhabitater. Disse områdene varierer mellom fiskeartene, eksempelvis legger laks eggene i grusbunnen mens mort legger eggene i vegetasjonen.

Ved forvaltning av vassdrag er det derfor viktig å tenke helheten, gjerne kalt nedbørsbasert vannforvaltning. Hele systemet henger sammen og har en funksjon. Ved planlegging av nye tiltak er det ofte en utfordring med vassdrag fordi vannet er over alt og henger sammen. Det er sjeldent et enkelttiltak eller en detaljeringsplan ikke berører en bekk, innsjø eller kystvannsføremst. **Det er derfor viktig at grunnleggende**

prinsipper legges til grunn, som er å holde bekkebredde, -substrat og kantvegetasjon intakt i sitt naturlige bekkeløp, jf. vannforskriften § 4.

Ivaretagelse av et intakt og åpent vassdrag har store fordeler med tanke på klimaendringer (Særlig FNs bærekraftsmål 13). Vi får stadig flere episoder med styrtregn hvor behovet for gode løsninger for håndtering av overvann blir viktig. Når avløpssystemet ikke klarer å håndtere overvannet blir det skader på infrastruktur, eiendommer og vannkvaliteten i vassdraget. I verste tilfelle kan det også bli fare for liv. Ved flomepisoder vil ikke vassdraget bry seg om de innskrenkningene, eksempelvis kanalisering, som er gjort. Vassdraget vil ta plassen den trenger og det enkleste tiltaket mennesket kan gjøre er å gi vassdraget plassen.

Vi ønsker kommunen lykke til med planarbeidet og står gjerne til disposisjon om det er ønske om dialog og samhandling. Vi oppfordrer også til bruk av regionalt planforum, [Regionalt planforum - Trøndelag fylkeskommune \(trondelagfylke.no\)](https://trondelagfylke.no), aller helst i god tid før planforslag blir sendt på høring.

Med vennlig hilsen

Anne Caroline Haugan
Seksjonsleder

Sanna Elene Hanem Kavli
Rådgiver

Dette dokumentet er godkjent med elektronisk signatur

Saksbehandlere:

Areal- og samfunnsplanlegging: Sanna Elene Hanem Kavli

Folkehelse: Kyrre Kvistad

Kultur: Arnhild Opdahl

Kulturmiljø: Frode Kristiansen og Hilde Arna Tokle Yri

Næring: Kirsti Haagensli

Vannforvaltning: Ina Catharina Storrønning

Veg og trafikk: Geir Halvard Risvik

Kopimottakere:

STATSFORVALTEREN I TRØNDELAG

**Byrkije nasjonalparkstyre/
Børgefjell nasjonalparkstyre**

Postadresse
Postboks 2600
7734 Steinkjer

Besøksadresse
Stadionveien 6
7898 Limingen

Kontakt
Sentralbord: +47 74 16 80 00
Direkte: +47 74 16 80 86
tore.todas@statsforvalteren.no
<http://nasjonalparkstyre.no/Borgefjell>

Raarvihken Tjjelte/ Røyrvik kommune
Røyrvikveien 5
7898 LIMINGEN

Saksbehandler Tore Tødås

Vår ref. 2022/3000-0 432.3

Deres ref.

Dato 16.03.2022

Innspill/kommentarer til planprogram for kommuneplanens samfunnsdel for Røyrvik kommune 2022-2032 - Børgefjell nasjonalpark

Vi viser til offentlig ettersyn av planprogram for kommuneplanens samfunnsdel for Røyrvik kommune 2022-2032.

Grovt sett er ca. $\frac{1}{3}$ av Røyrvik kommunes landareal vernet som nasjonalpark ihht. naturmangfoldlovens bestemmelser. Børgefjell nasjonalparkstyre forvalter området etter verneforskriftens bestemmelser. Røyrvik kommune har også ansvar for nasjonalparken som forvaltningsmyndighet for bla. plan- og bygningsloven, forurensningsloven, friluftsløven, lov om motorferdsel i utmark, hundeloven, innlandsfiskekloven mfl. Røyrvik kommune er mao. en viktig samarbeidspart for verneområdeforvaltningen og kan påvirke utviklingen av området gjennom sitt planverk og forvaltning gjennom nevnte lovverk.

Fra verneområdeforvaltningen er det ønskelig at dette synliggjøres i kommunale planverk ift. at Røyrvik kommune skal være en aktiv part i forvaltningen av nasjonalparken. FN's bærekraftsmål og statusen som nasjonalparkkommune kan her være forankringen mot nasjonale målsetninger. Så kan en lokalt samarbeide om konkrete tiltak og mål.

Nasjonalparkstyret har vedtatt besøksstrategi for Børgefjell nasjonalpark (godkjent 2019). Dette etter en omfattende planprosess med kunnskapsinnhenting og høringer. Fra verneområdeforvaltningen er det ønskelig at besøksstrategien tas inn i kap. 3.2 andre lokale føringer/dokumenter, alternativt at besøksstrategiens mål og strategiske grep vurderes tatt inn i kommunale plandokumenter. Dette for at vi i fellesskap skal arbeide mot felles mål i forvaltningen av Børgefjellområde, gjerne i samarbeid med de andre kommunene rundt Børgefjell.

Med hilsen

Tore Tødås
Nasjonalparkforvalter
Byrkije nasjonalparkstyre/Børgefjell nasjonalparkstyre

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen underskrift